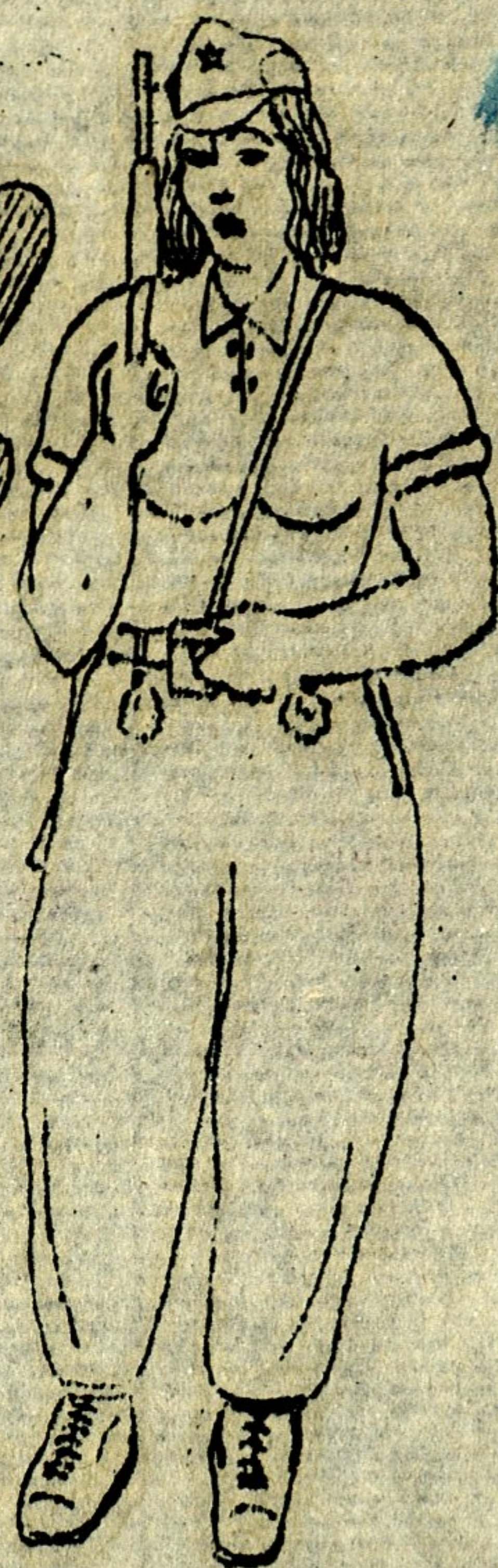

slovenka

GLASILO SLOVENSKE
PROTIFAŠISTIČNE ŽENSKE
ZVEZE ZA PRIMORSKO
CENA L. 1. -

LETO 1.

1. JULIJ 1943

ŠTEV. 2

POGLAVAR RUSKE PRAVOSLAVNE CERKVE JUGOSLOVANSKI PRAVOSLAVNI
DUHOVŠČINI.

Na veliko soboto je po moskovskem radio govoril vršilec dolžnosti ruskega patriarha metropolit moskovski in kolomenski Sergij. V svojem veliki konočnem govoru se je obrnil posebej na jugoslovansko pravoslavno duhovščino in dejal: "Mi neprestano s sočustvovanjem in bratskim ponosom spremljamo junaški boj, ki ga svobodoljubni narodi Jugoslavije bijejo proti fašističnim zatiralcem. Prosimo Vsenogočnega, naj da, da bo rusko in zavesniško orožje izvojevalo zmago nad silami teme". Povzdigujoč patriotizem junaških jugoslovanskih nadpastirjev, ki so v težkem boju ostali pri svoji čredi, da se z gnusom odvraca od tiste zavržene emigrantske ruske duhovščine, ki se je prodala Hitlerju in Paveličevi "hrvatski pravoslavni cerkvi".

ZBOROVANJE PROTIFAŠISTIČNE ŽENSKE ZVEZE V BIHAČU.

Sredi preteklega decembra se je zbralo v Bihaču 160 zastopnic raznih krajevnih odborov Protifašistične ženske zveze z namenom, da bi sklepa-
lo o tem, kako bi pridružile PZZ in narodno osvobodilni borbi še ostale žene. V svoji zvezi so organizirale že mnogo žena brez razlike stanov in narodnosti, ki jih vodi borba za srečno bodočnost otrok, za rešitev družin, - za svobodo domovine, za lepše življenje žene. Izdajajo svoje glasilo "Žena danes".

ORGANIZIRAJTE V VSAKI VASI IN VSAKEM KRAJU ODBOR SPZZ! PRITEGNITE K DELU VSE ŽENE IN DEKLETA! ORGANIZIRAJTE POMOČ NASI PARTIZANSKI VOJSKI V OBLEKI hrani, OBUTVI, PERILU ITD. UČITE SVOJE OTROKE ČITATI IN PISATI SLOVENSKI! ŽEN V BOJ ZOPER SOVRAŽNIKA NAŠEGA RODU! ORGANIZIRAJTE POMOČ ARETIRANIM! ŽENA MORA BITI NAJBOLJŠA AKTIVISTKA SLOVENSKE NARODNE POMOČI!

KAKO SE ŽENE V LJUBLJANI BORIJO ZA SVOBODO .

Proti koncu maja 1943 je preko 1000 žena demonstriralo v Ljubljani pred komisarijatom Ljubljanske pokrajine ter zahtevale, da se takoj izpusti vse internirane in zaprte. Radio Slobodna Jugoslavija, ki je to vest objavil, je ob tej priliki obenem povdaril, da je Ljubljana vzgled vsem Jugoslovanskim mestom v borbi za svobodo.

Pesnemajte ljubljanske tovarišice!

Uprizarjajte tudi ve demonstracije z zahtevo po takojšnjem izpustu Vaših dragih, ki gnijejo v fašističnih zaporih in internacijah v Dravščini, Trstu, Gorici, Kopru in drugod!

P I S M O T O V A R I Š I C A M !

Preživljamo čase, ko se zvija v smrtnih krčih največji sovražnik našega naroda, žen in vsega človeštva - fašizem. Zvija se pod udarci, katere mu zadajajo slavna Rdeča armada, zavezniki in naši hrabri partizani. Dvignili so se proti njemu še ostali tlačeni narodi, kateri so še do danes molče prenašali fašistični teror, ker so bili zaslepljeni od različnih petokolonašev, očeš da še ni čas za borbo, a so danes uvideli, da edinole z borbo in to težko borbo lahko pridejo do tako željene svobode. Tudi pri nas so se našli ljudje, ki so propagirali isto misel, rekoč kaj bi se upirali, saj smo premajhni saj ničesar ne moremo sami narediti. Toda dogodki so pokazali drugače. Iz majhnih partizanskih skupin, katerih prvih so se pojavile že 1. 1941 po vsej Sloveniji, so rasle vsak dan nove in nove tako, da imamo danes Slovenci prvič v zgodovini svojo narodno osvobodilno vojsko, ki je edina porok, da bo Slovenija res enkrat združena in svobodna. Da pa bo to čimpreje moramo tudi mi doprinesti svoj delež k temu. Naš vrhovni komandant tov. Tito je rekel: "Če ne sodelujejo žene v tem osvobodilnem boju, potem ne sodeluje polovica naroda". Zato se moramo zavedati, da je naša dolžnost tako napram svojemu narodu kakor napram svoji družini in napram samim sebi, da pomagamo v teh zadnjih bojih z vsemi svojimi silami h končnemu uničenju fašizma. Marsikatera bo dejala, saj jaz ne morem nič pomagati. To ni res. Vsaka žena lahko stori nekaj, kar bi koristilo naši skupni borbi a škodovalo sovražniku. Možnosti so velike samo izkoristiti jih moramo. Naši partizani potrebujejo hrane. Tudi v tvoji hiši kakor v mnogo drugih ni veliko. Toda naša narodna vojska mora jesti in to dobro jesti, če hočemo, da bo izvršila to kar od nje pričakujemo, to je priborila nam svobodo. Zato potrpijmo me žene doma, pritrčajmo si od ust, kajti ta naša žrtev je majhna v primeri s partizani, ki so pripravljeni vsak trenutek za nas žrtvovati svoje življenje. Naši partizani niso izbireni, karkoli jim boste dale /fižol, krompir, mleko, sir, obveze, obleke, obutev itd./ bodo z veseljem sprejeli, ker to jim bo nov dokaz njihove trdne povezanosti s svojim narodom v tej težki borbi. Neprestano zbirajte hrano ne glede, če so partizani v bližini ali ne. Delajte skladišča in spravljajte vanje nabrano hrano tako, ko pridejo partizani je že vse pri rokah in vam ne bo treba takrat razburjeno tekat po vasi. Naše geslo mora biti odslej naprej: VSE ZA PARTIZANE, VSE ZA NAŠO VOJSKO!

Skoraj ni hiše na Primorskem, ki ne bi imela koga ali v zaporu ali v internaciji, v mnogih primerih kar cele družine. Naša naloga je, da vemo za vse te nesrečneže ali družine in skrbimo po materinsko za njih posebno pa še za tiste, ki nimajo doma nikogar več. Zbirajmo hrano in jo pošiljajmo!

jajmo tem revežom v zapore - tudi s tem bomo škodovala fašizmu, ker na ta način bomo ohranile pri življenju na stotine Slovencev, to je članov slovenskega naroda, kateremu je fašizem pripravil najstaršnejšo smrt, to je smrt od lakote.

Dvigajmo našo narodno zavest, prirejajmo politične večere na katerih čitajmo naše časopise. Vsak vaški odbor SPŽZ mora v najkrajšem času organizirati bralne in pisalne vaje, ker če žene ne bodo znale brati in pisati se ne bodo mogle politično dvigati na tisto višino, na kateri mora biti naša slovenska žena. Zato ni potrebno ravno učiteljev, glavno je volja do učenja. Na sestankih berite glasno naše časopise, enkrat ena, drugič druga in prepisujte članke, posebno važnejše, in se boste s tem naučile pisati in hkrati vam bo ostala vsebina bolj v spominu. Posebno pozornost moramo posvetiti tistim ženam, ki še danes ne sodelujejo v našem osvobodilnem boju, povečini zato, ker še niso imele priliko da bi se seznanile z našimi cilji. Gledati moramo, da ne bo poštene žene, ki ne bi bila pripadnica SPŽZ, ker le združene, enotno in trdno povezane med seboj bomo lahko kljubovale nadmošnemu sovražniku in storile to, kar od nas pričakuje narod.

M A T E R I !

Daleč proč od rodne sem zemlje,
mamo iščem a ne najdem je

Zakaj je treba vsega tega gorja? Zakaj jočejo matere za svojimi sinovi in hčerami? Zakaj jočejo otroci za starši?

Vsega tega je kriv fašizem, ta nenasitna zver, ki požre vsak dan na tisoče najboljših sinov in hčera svobodoljubnih narodov. Toda vsak začetek ima tudi svoj konec in tudi tega gorja bo konec.

Matere so pokazale v teh najtežjih dneh zgodovine, ko se bije boj s fašistično zverjo, sliko pravega herojstva. Mati, kako Ti je bilo pri srcu, ko so Ti fašisti odgnali sina? In kako Vam je bilo matere, ko so odhajali Vaši sinovi in hčere v hribe, da se borijo za svobodo našega naroda? Hiša je ostala prazna, brez pesmi in veselja, brez Tvojih najljubših, za katere si Ti toliko pretrpela. Toda obupala nisi, niti jokala, še korajžje si jim dala za to trnjevo pot. Tvoje misli in želje jih spremljajo na tej poti - k zmagi. Vedno moliš, da bi se Ti vrnili. Da mati, vrnili se bomo in takrat bo zopet pršijalo sonce v Tvojo zapuščeno hišo.

Tudi moja mati je morala na Kalvarijo, tudi ona je stala na pragu in gledala, ko sva z bratom odhajala.

Mati, odšla sem da bi postala junak,
a postala sem - človek.

Partizanka Zorka.

KAKO SE BORILJO NAŠE ŽENE IN DEKLINTE ONSTRAN STARE MEJE.

/ Nadaljevanje . /

Srečanje s partizani - topničarji. Ko se je pomikalo naše topništvo skozi vasi je povsod zavladalo praznično razpoloženje. Vsi topovi in možnarji so vojni plen in prav za to tako cenjeni in spoštovani. Kmetice se kar kosajo med seboj, katera bo več darovala, tako, da so možnarji in vsi okrašeni s šunkami, slanino vrečicami moko, kokoškami in drugim. Partizane prešinja ponos, kadar naše s krvjo plačano topništvo bruha smrt na fašistično golazen. Vsak partizan je ponosen, če postane topničar.

Vse to bi morali videti oni, ki nočejo razumeti naše borbe. Doživeti bi morali prisrčni sprejem partizana - Slovence med tovariši Srbi, Hrvati in Črnogorci, pa bi videli, da se v narodno - osvobodilni borbi kujejo nove trdnjave med bratskimi jugoslovanskimi narodi.

Na sestanku. Tovarišice iz iste vasi so se dvakrat na teden zbrale na skupni sestanek. Ko smo prihajale v hišo, ki je bila določena za sestanek smo že od daleč slišale partizanske pesmi. Ko smo prišle bližje, smo razločile tudi tamburice. Čim so nas opazili, jo tamburaš udaril močneje, zapeli so partizansko narodno pesem in zaplesali kolo. Zarele so temne oči, hitro prestopale urne noge, vrtela so se široko nagubana krila, vse je bilo veselo, razigrano. A v daljavi je pokalo. Tam so naši tovariši zadrževali so vražnika, ki je napadal z veliko močjo. " Partizana ljubim kakor brata, tako Srba kot Hrvata "... so prepevale mlade tovarišice. Tedaj je tovarišica - predsednica pozvala zbrane, naj se za trenotek pomirijo. Pozdravila je smrt fašizmu, prečitala zadnje vesti in odloke ter opomnila naj vsaka izpolni - svojo dolžnost. Zaključile so spet s petjem partizanskih pesmi. Njihovi zvočki so se mešali z odmevi pušk, mitraljezov in topov v daljavi. Pozno v noč smo se razšle, vse odločno pripravljene za borbo, vse prežete z mislijo, kako bomo čimbolj pomagale svojemu trpečemu narodu in škodovali okupatorju.

D V E L E T I O S V O B O D I L N E F R O N T E .

27.IV. 1941. - 27.IV. 1943.

Pred dvema letoma 27. aprila 1941., so se zbrali predstavniki slovenskih kulturnih delavcev, krščanskih socialistov, Sokolov in komunistov - na pobudo Komunistične partije, da združijo svoje moči in jih posvetijo težki borbi za odrešenje in osvoboditev slovenskega naroda. Tako se je porodila ta dan Osvobodilna fronta slovenskega naroda, ki je okrog tega ustanovljenega jedra zbrala še 15 drugih političnih skupin, tako da je združila v sebi vse predstavnike slovenskega kulturnega in političnega življenja. Samo tiste politične stranke, ki so v dobi Jugoslavije pokazale s svojim delovanjem, da so izrazito protiljudske in da so le lestvice, po katerih se razni politični špekulanti dokopavajo do svojih korit, ki so izdajale - svoj narod in svojo državo ter jo privedle do žalostnega in sramotnega poloma, samo te so bile izključene, za te ni bilo prostora v naši Osvobodilni fronti.

Temeljna vsebina dogovora ob ustanovitvi OF je bila sledeča:

1. Ustanovne skupine se zavežejo, da bodo združile vse svoje moči - in jih posvetile takojšnji, brezobzirni borbi proti fašističnemu okupatorju. V tej težki borbi bodo složno delovale brez ozira na svetovnonazorske razlike, ker je glavni cilj za vse poštene, zavedne Slovence samo eden: osvoboditev in odrešenje domovine.

2. Program OF je: osvoboditev

združitve in

samoodločba slovenskega naroda. Osvoboditi vse -

Slovence tujega jarma, združiti razkosane brate, tako, da bodo tudi naši Primorci in Korošci vključeni v to skupnost in potem dati združenemu narodu - možnost, da se sam odloči o svoji bodočnosti, da si sam skroji zakone in po stave tako, da bodo njemu najbolj v korist - to je postal glavni cilj Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

3. Že ob svojem nastanku je OF svečano zagotovila vse pravice kulturnega in predvsem verskega udejstvovanja, kot da bi že predvidela da bodo do neke njeni nasprotniki hoteli izkoristiti ravno to, najbolj občutljivo

točko človeškega udejstvovanja s svojo podlo, lažno propagando. V dveh letih svojega obstoja je OF dokazala, kako iskreno je rešila vprašanje vere i cerkve. Nikdar ni nikomur kratila verskih obredov in pobožnega čustvovanja. Za versko izobrazbo partizanov je poskrbelo Glavno poveljstvo s svojim verskim referatom, duhovniku iz ljubljanske škofije. Danes ni nikogar več, ki bi še dvomil v trdnost in iskrenost te temeljne točke v programu OF.

Kakšna je bila pot, ki jo je prehodila v teh dveh letih po svojem nastanku naša Osvobodilna fronta?

Prav gotovo je bila težka, strma, marsikdaj trnjeva, toda povedla je naš narod k vstajanju, na pot k slavni zmagi. OF je prodrla v sleherno slovensko vas, utrla si je pot med primorske brate, zajela je Gorenjce, Prekmurce, Štajerce in celo Korošce, združila je v resnici ves slovenski narod v borbi za svobodo in odrešenje. Ustvarila je slovensko narodno partizansko vojsko, ki se je razvila v občudovanja vredno armado in ki dan za dnem tolče fašiste in belogardiste ter tako maščuje trpljenje našega naroda. Na skrajnem Primorskem in Koroškem so poki partizanskih pušk zdramili naše brate, ki jih je že napol odtujilo dolgoletno robovanje, da so se spet zavedli svoje slovenske krvi in postavili na stran svojih rodni bratov. Opozorila je ves svet na nas, dokazala da je slovenski narod vreden svobode in da bo to svobodo proti vsakomur branil z orožjem v roki. Vsemu svetu je na glas zaklicala, da se naša usoda ne bo krojila za zelenimi diplomatskimi mizami, tako, kakor bi si jo zamislila razna gospoda, ampak da si jo bo s krvjo zapisal narod sam, ki se ne bo dal več goljufati. Porok zato nam je tudi zagotovilo zmagovitih zaveznikov Anglije - Sovjetske Rusije - Amerike, da bo vsakemu narodu dana po uničenju fašizma pravica in možnost samoodločbe v pogledu zunanje in notranje ureditve. Danes vsi narodi sveta z navdušenjem spremljajo herojske podvige v naši borbi in vsak naš uspeh. Ves svet občuduje mali narodič, ki se drzne kljubovati najbolj divjima imperializmom v Evropi - Nemcem in Italijanom hkrati.

Ko se po dveh letih oziramo na pot, ki jo je v tem razdobju prehodila naša Osvobodilna fronta nas prešinja ponos, da je naš narod iz bolečine porodil v sebi tako mogočno in zmagovito osvobodilno gibanje. Doba, ki je za nami, nam je hkrati zagotovilo, da je naša pot pravilna in da vodi k bližnji, odločilni zmagi.

Živela Osvobodilna fronta slovenskega naroda!

Smrt fašizmu in vsem domačim izdajalcem!

Smrt beli gardi!

Z M A J !

" Zmaj, zmaj!

dvigni se visoko

nađ polje nađ loko,

kaj je tam povej! "

" Štajerska je vsa zelena,

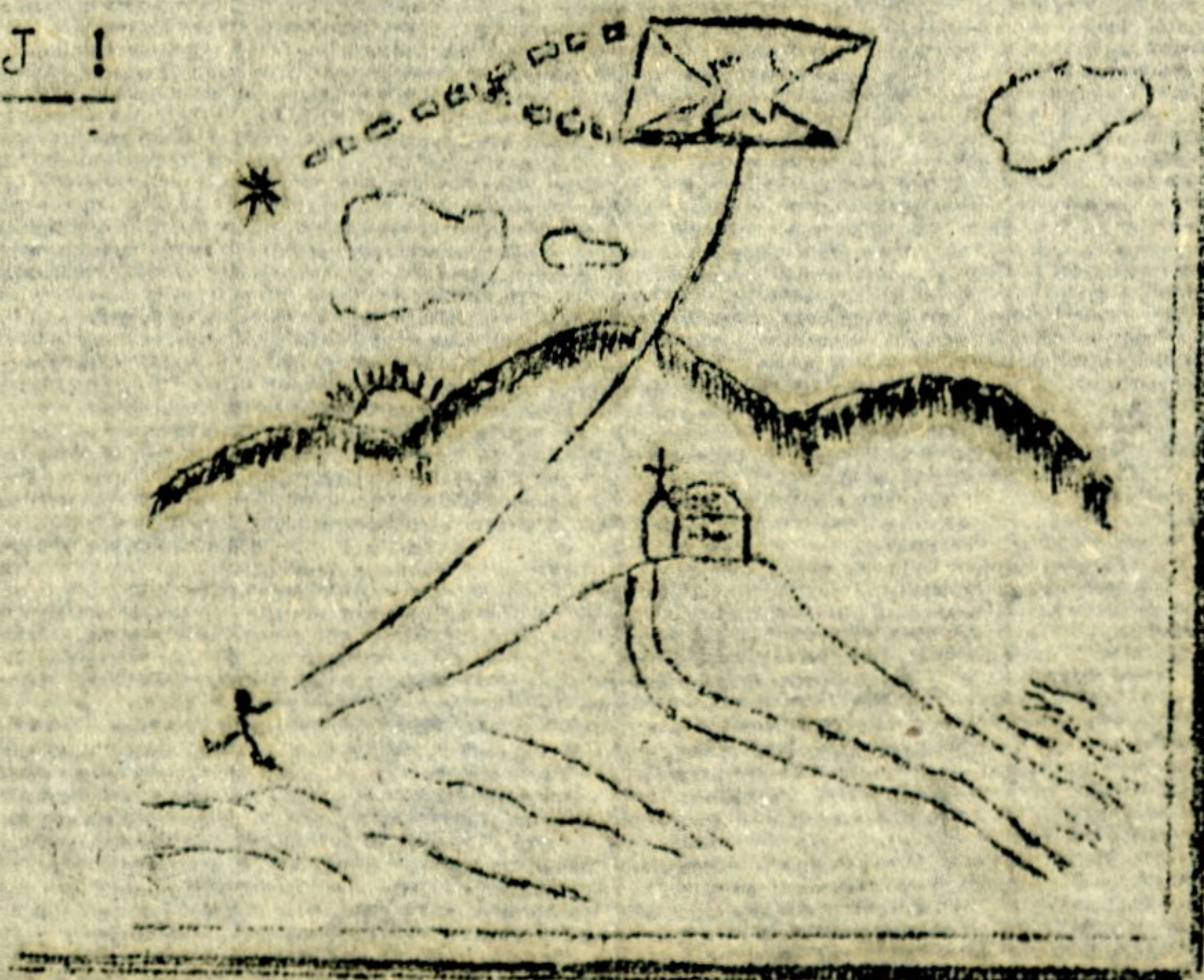
a Koroška zamračena,

Kraševce pečino orje,

v soncu sveti se Primorje.

Da spustiš me malo višje,

videl bi tržaške hiše! "

Oton Zupančič.

Č L E N 122 S T A L I N O V E U S T A V E .

Žena v ZSSR na vseh področjih gospodarskega, državnega, kulturnega in družbeno političnega življenja enake pravice kakor moški.

Možnost uresničenja teh ženinih pravic je zajamčena s pravici moškega enako pravico žene do dela, plačila za dela, do oddiha, socialnega zavarovanja in zdravstva, z državno zaščito interesov matere in otroka, z dopustom ob polni plači, ki ga je deležna žena v času nosečnosti, s široko mrežo porodnišnic, otroških jasel in vrtcev.

T U D I T O J I M N E B O P O M A G A L O .

Belogardistični voditelji so v ohrambo svojih podlih zločinov izdali zbirko klevet in lažnih natolcevanj pod naslovom "V znamenju Osvobodilne fronte", da bi prikrili pred jezo naroda svojo ogabno vlogo v sodelovanju z uničevalci slovenskega naroda Italijani in Nemci. V tej zbirki proglašajo za "mučence" izdajalce in denunciante, ki jih je doletela zaslužena kazen in belogardiste, ki so z okupatorjevim orožjem v roki padli v borbah s partizani. Seveda ne omenjajo tistih pravih mučenikov, ki so jih kot talce postrelili Italijani, tiste ki so mučeni do smrti končali v italijanskih in belogardističnih ječah, tisti, ki umirajo od glada v internaciji. Ne da bi še posebej govorili o smradu in ogabni vlogi te knjige, navajamo izjavo londonskega radia: "Bliža se trenotek, ko bo zavezniški vojak prožil roko jugoslovanskim in slovenskim junakom, ki se bore proti skupnemu sovražniku Nemcem in Italijanom in ki dosledno odklanjajo vsako, tudi najmanjšo sodelovanje z okupatorji. Zavezniki se ne bodo ozirali na razne obtožbe in strankarske dokumente, izdane pod pokroviteljstvom okupatorja".

ZOB ZA ZOB IN GLAVO ZA GLAVO.

17 kvestorinov je dobilo svojo zasluženo kazen. Na dan obletnice napada na Sovjetsko Zvezo je patrula 5. U. B. Simona Gregorčiča uničila kamijon - kvesture, ki je terorizirala mirno prebivalstvo v Mrzli Rupi. 17 kvesturinov je bilo mrtvih, eden je pobegnil nag. Zaplenjeno je bilo: 3 brzostrelke z municijo, 15 pušk, 17 pištol, 30 bomb, municije za puške ter raznega drugega materiala.

RAZKROJ V BELI GARDII Po prejetih vesteh je na Notranjskem dezertiralo 50 do 70% vseh belogardistov. Odšli so v partizane ali pa na svoje domove.!

PEKMUJMO MED SEBOJ! POSNEMAJMO TOVARIŠICE KI SO SE V NAŠI BORBI ŽE IZKAŽALE! PIŠIMO V SVOJ LIST! ZBIRAJMO PAPIR!
ŽIVELA ŽENSKA PROTIFAŠISTIČNA ZVEZA!

=====

Tehnika: Juž Prim.